

Keskisormesta keskustelukulttuuriin
– rakentavaa vuorovaikutusta kehittämässä –

Saija Benjamin

FT, Dos. (moninaisuuskasvatus), Helsingin yliopisto
Erityisasiantuntija, Helsingin kaupungin Turvallisuus ja valmiusyksikkö

Mistä puhumme tänään?

- Kuumat keskustelunaiheet - miksi niistä keskusteleminen on niin vaikeaa?
- Roolit keskusteluissa
- Tutkiva mieli - transformatiivinen oppiminen ja rakentava vuorovaikutus

”Kuumat” ja ”kylmät” keskustelunaiheet

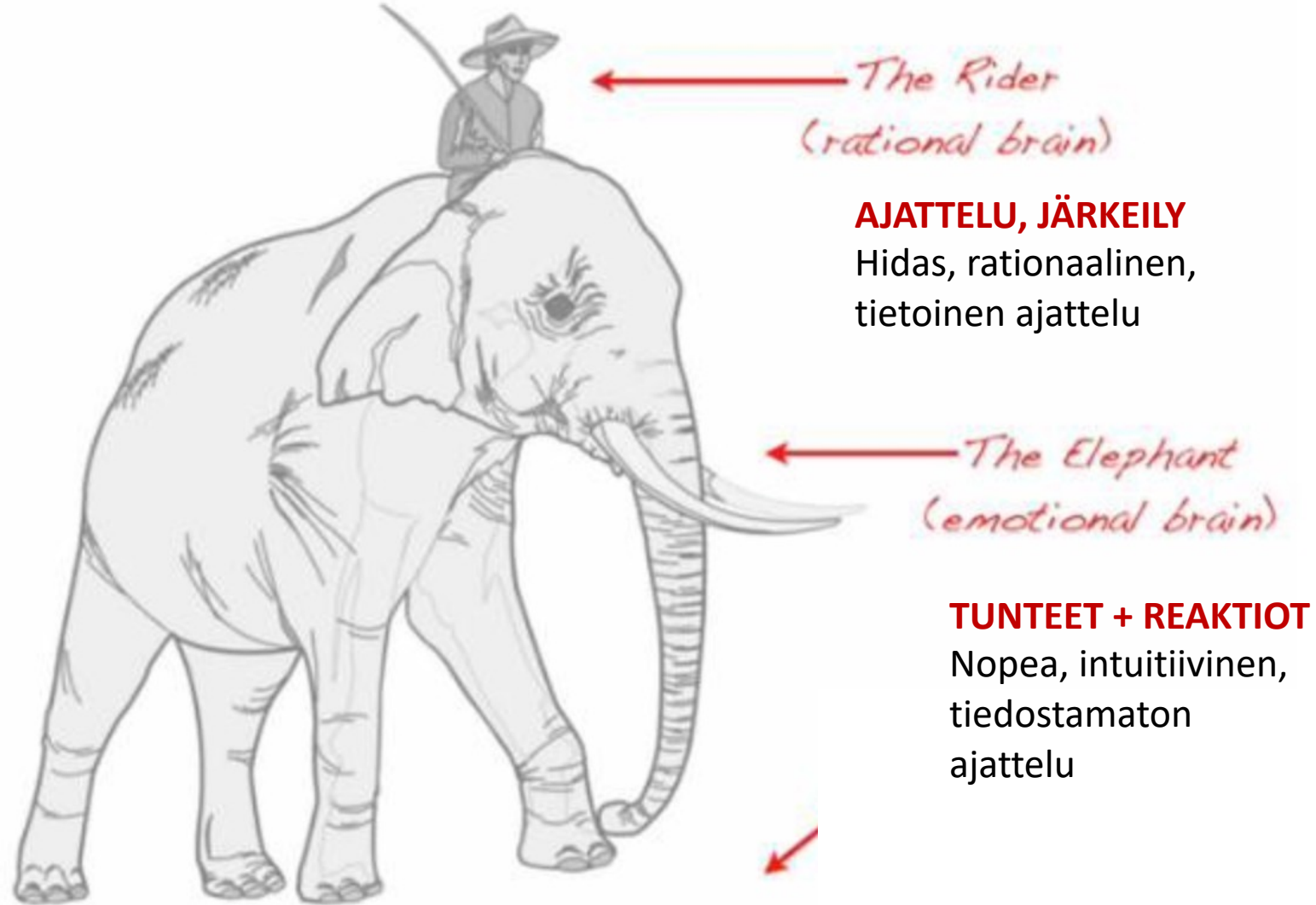
Aiheita, jotka

- herättävät voimakkaita tunteita
- jakavat ihmisiä eri leireihin
- ovat poliittisesti ja/tai katsomuksellisesti ”tulenarkoja”
- ovat sidottuja identiteetteihin

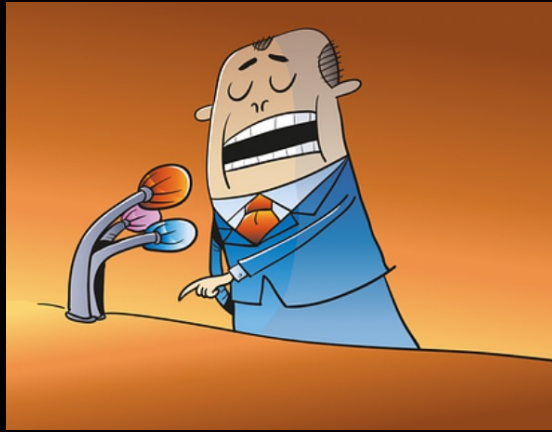
Esimerkiksi:

Israel-Palestiina
naisviha
ilmastonmuutos
maahanmuutto
uskonnot ja muut katsomukset
käyttöhuoneet
vegaaniruoka
poliittinen ideologia
sosiaaliturva
inkluusio
rokotukset

Tunteita herättävät aiheet, “elefanti” ja “rastastaja”

Keskustelu eri rooleissa

“Poliitikko”

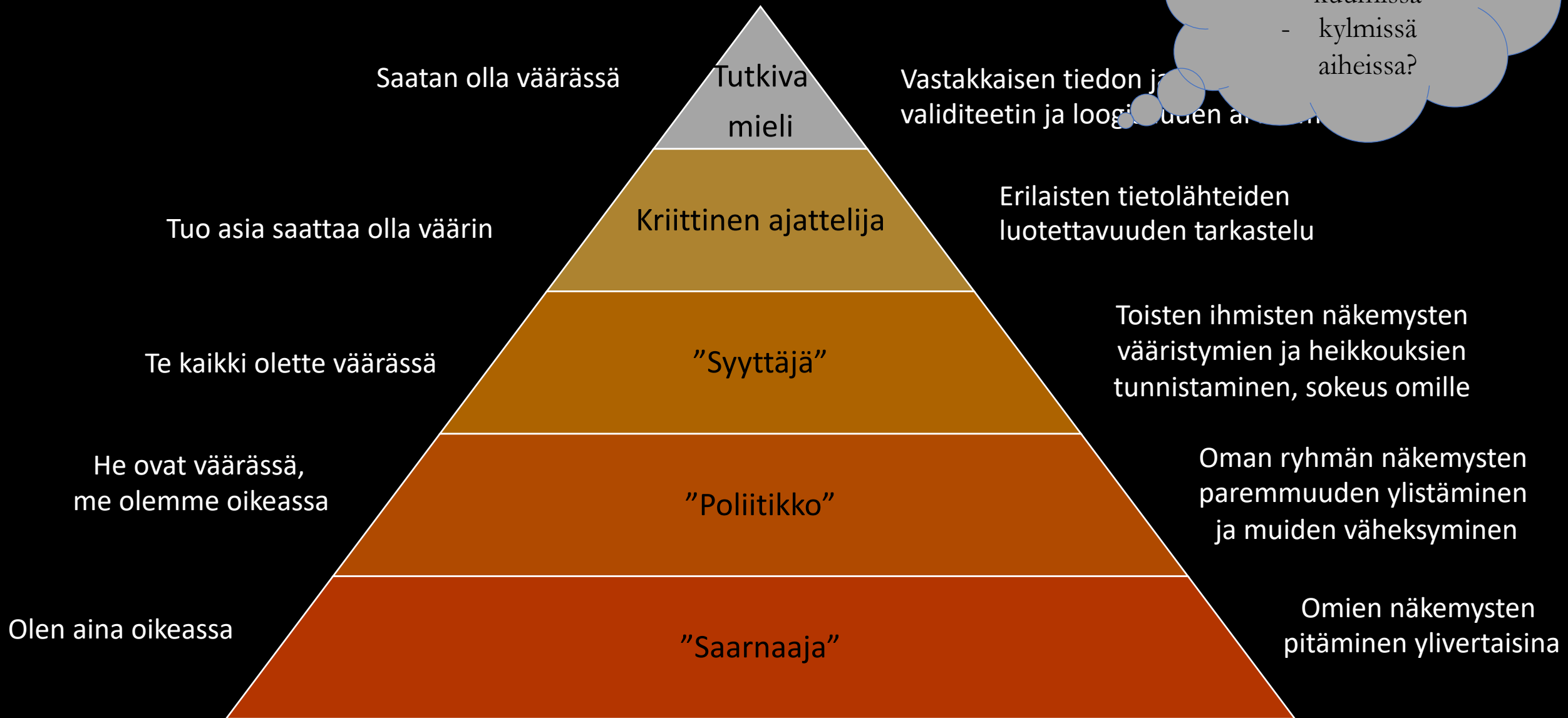

“Saarnaaja”

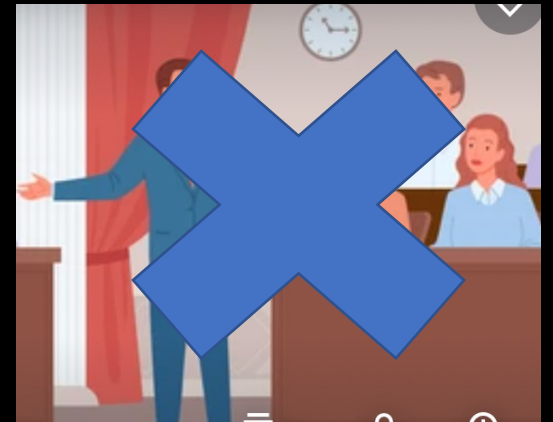
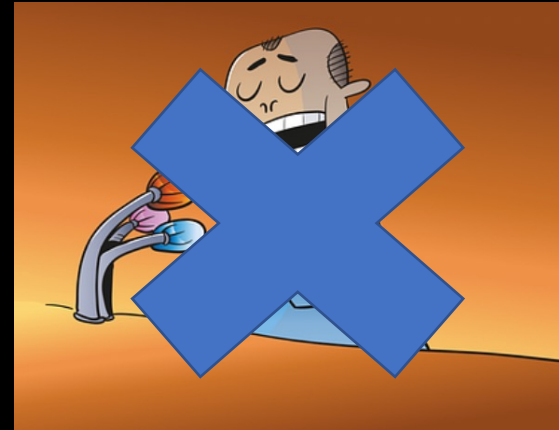
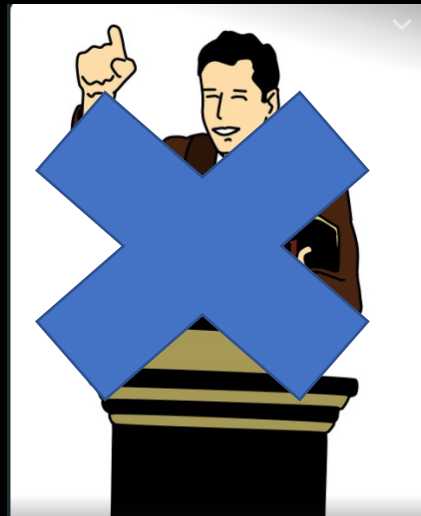
”Syyttäjä”

UUDELLEENAJATTELUN HIERARKIA

Mistä roolista löydät itsesi:
- kuumissa
- kylmissä aiheissa?

Keskustelu eri rooleissa: tavoitteena tutkiva mieli

Millaiset lausahdukset

kutsuvat vuorovaikutukseen?

aktivoivat puolustus/hyökkäysreaktion
("elefantin")?

10 tapaa tuhota dialogi

(Tapio Anttila, Erätaukosäätiön nettisivut)

- **Käännytä** muut puolellesi: *"Pakkohan sun on ymmärtää..."*
- **Keskeytä.** Tiedät kuitenkin etukäteen, mitä toinen aikoo sanoa: *"Hei sori ..."*
- **Voita väittely,** ole nokkela: *"Ihan tosissasko väität, että..."*
- **Vetäydy.** Pysyttely omassa boxissasi, älä kerro ajatuksistasi.
- **Pitäydy.** Jos jokin asia ei sovi viitekehykseesi, unohda se.
- **Kiirehdi.** Pyri mahdollisimman nopeasti päätöksiin ja toimintaan: *"Eiköhän tämä ollut tässä."*
- **Korota itsesi.** Muista kertoa ylivertaisesta koulutuksestasi, monipuolisesta kokemuksestasi ja kaiken kattavista tiedoista. Pidä soolosi pitkinä. *"Ilman riittävää koulutusta voi olla vaikeaa..."*
- **Auktoriteettiargumentit.** Tiputtele riittävästi nimiä jokaiseen puheenvuoroosi: *"Kun pelasin Wienissä tennistä Henryn kanssa..."*
- **Patenttiratkaisut.** Muistuta patenttiratkaisustasi, joka toimisi tässäkin: *"Turha keksiä ..."*
- **Ole poissaoleva.** Räplää älylaitteitasi.

Rakentavan keskustelun 5K

– omaksu tutkiva mieli –

KIINNOSTU

Osoita olevasi läsnä ja aidon kiinnostunut toisen kuulumisista ja ajatuksista.

KYSY

Kysy avoimia kysymyksiä (mitä, miten, millainen).

Kurota sanojen taakse: kysy kokemuksista ja tunteista

KUUNTELE

Älä oletta, vaan rauhoitu kuuntelemaan toisen kokemusta ja ole läsnä.

KUNNIOITA

Näe toinen arvokkaana ihmisenä leimojen, tyylin tai uhman takana.

KANNUSTA

Kannusta toista kertomaan ajatuksistaan. Älä provosoidu vaan osoita myötätuntoa vaikeita tunteita ja kokemuksia kohtaan.

- Muista ensin rauhoittaa toisen “elefanti” – vasta sen jälkeen voit puhua ratsastajalle!
- Keskustelun näkökulman vaihtaminen henkilökohtaisesta yhteiskunnalliseksi ja kontekstin laajentaminen voi joskus olla tarpeen

Henkilökohtainen

”Mitä mieltä olet Koraanien polttamisesta?”

”Pitäisikö mielestäsi Suomeen perustaa huumeiden käyttöhuoneita?”

”Mitä al-Holin-leirillä oleville suomalaisnaisille ja -lapsille pitäisi mielestäsi tehdä? ”

Etäännyttävä, kontekstia laajentava

”Miten eri yhteiskunnissa / suomalaisessa yhteiskunnassa suhtaudutaan uskonnoista vitsailemiseen tai niiden pilkkaamiseen?”

”Millaisin eri argumentein käyttöhuoneiden perustamista on puolustettu ja vastustettu?”

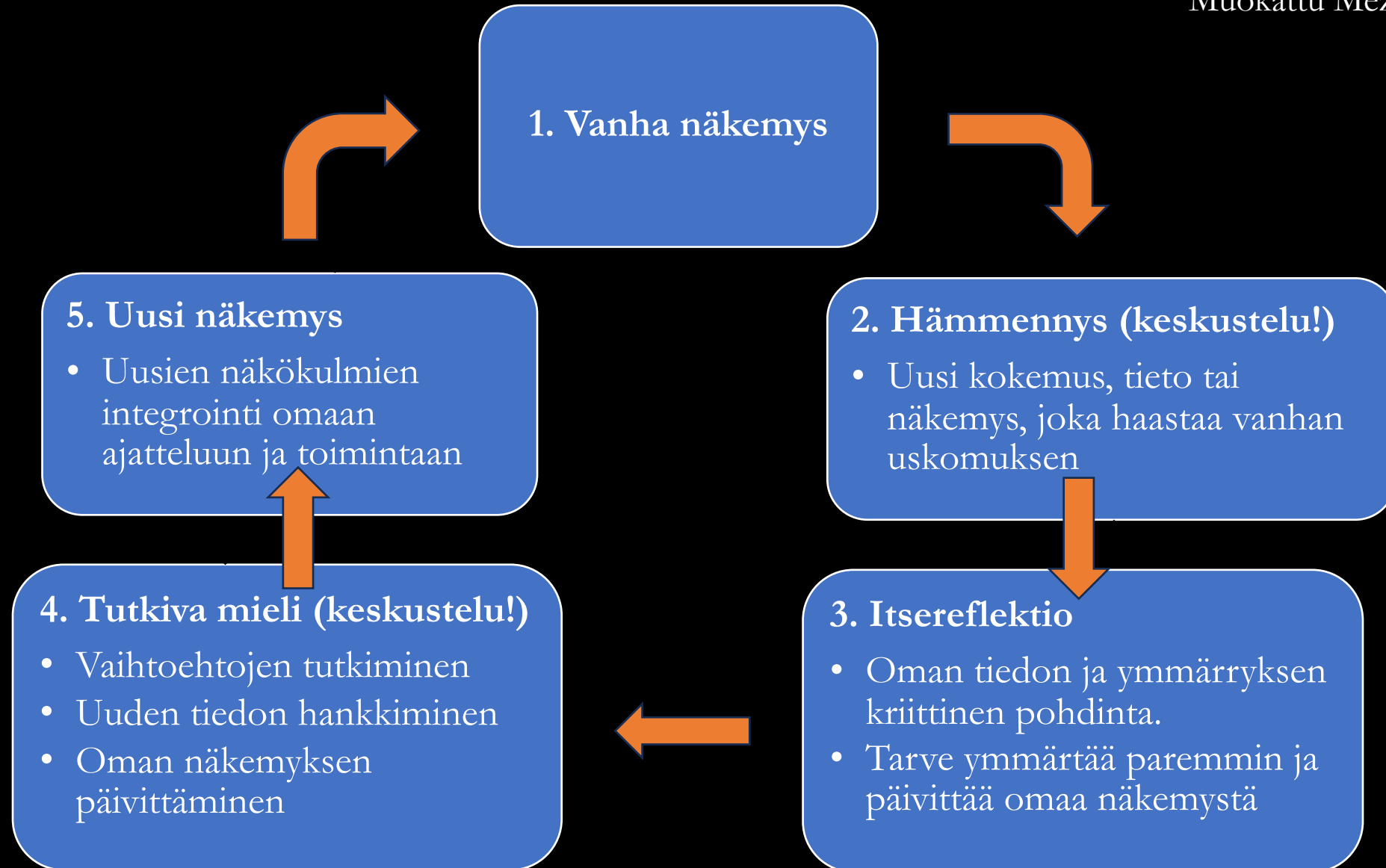
”Minkälaisia toimia eri maat ovat toteuttaneet al-Holin leirillä olevien osalta ja miten ne on perusteltu?”

Haluavatko nuoret käydä rakentavaa keskustelua?

- **KYLLÄ!**
- Suomalaisten nuorten mielestä rakentavien keskustelujen avulla voidaan*
 - vähentää ennakkoluuloja ja vihamielisiä asenteita
 - vähentää yksinäisyyttä ja kiusaamista
 - vahvistaa yhteenkuuluvuutta ja moninaisuuden ymmärtämistä
- Nuoret kokevat saavansa hyvin tietoa uskonnoista, hyvinvoinnista ja terveydestä*
- Mutta he toivovat lisää ymmärrystä ekstremismistä ja terrorismista, konflikteista sekä rauhan rakentamisesta*
- Myös KV-tutkimusten mukaan mustavalkoista ja kapeaa ajattelua vähentää tehokkaasti mahdollisuus keskustella vaikeista ja haastavista, mielipiteitä jakavista aiheista turvallisesti aikuisen (opettaja/ohjaaja) johdolla**
- Tärkeää on
 - että jokainen keskusteluun osallistuva tuntee tulevansa kuulluksi
 - että myös myös hiljaiset ja epävarmat pääsevät ääneen, eivät vain ääripäät
 - tuoda esiin koko näkemysten ja kokemusten kirjo, iso joukko ääripäiden väliltä
 - omien näkemysten tarkastelu uudessa valossa, jonka yhteinen keskustelu mahdollistaa

Rakentava keskustelu ja transformatiivinen oppiminen

Muokattu Mezirow, 1991

People won't remember what you said or what you did.
They'll remember *how you made them feel.*

SOSIAALINEN JALANJÄLKI

= Omien sanojen ja tekojen vaikutukset muihin ihmisiin